

با موافقت مقام معظم رهبری صورت گرفت
عفو یا تخفیف مجازات تعدادی از محکومان

پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: به مناسبت فرارسیدن سالروز پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با عفو یا تخفیف مجازات سه‌هزار و ۸۴۰ نفر از محکومان محاکم عمومی و انقلاب، سازمان قضایی نیروهای...

صفحه ۲

سه‌شنبه ۲۱ بهمن ۱۳۹۹ • ۲۶ جمادی‌الثانی ۱۴۴۲ • ۹ فوریه ۲۰۲۱

فرارسیدن ۲۲ بهمن، سالروز پیروزی انقلاب اسلامی
مبارک باد

روزنامه

موضع تغییر ناپذیر ایران در مورد برجام

تنها انتخاب بایدن

گروه دیپلماتی: مقامات ایران درباره برجام تن به اما و اگر نمی‌دهند. وزیر خارجه ایران در تازه‌ترین گفت‌وگوش بار دیگر تاکید کرد ایالات متحده باید کام اول را در احیای برجام بردارد. محمدجواد ظریف در گفت‌وگو با سی‌ان‌ان گفت...

صفحه ۴

سال هجدهم • شماره ۲۹۳۷ • ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان

سرمقاله

سیاست خارجی در دهه پنجم انقلاب اسلامی

جاوید قربان اوغلی - دیپلمات بازنشسته

سیاست خارجی یکی از اجزای حیاتی در رفتار و حکمرانی دولت‌ها و پیشرفت و توسعه کشورها در عرصه جهان است. در چند دهه اخیر و با

تغییرات بنیادین در روابط بین‌دولت‌ها، تعریف‌های سنتی از سیاست خارجی کشورها منسوخ شده و ادبیات نوینی برای توصیف مناسبات بین‌المللی ظهور یافته است. گسترش بازیگران بین‌المللی، مانند نهادها و سازمان‌های بین‌المللی، بازیگران غیردولتی (NGO) و مهم‌تر از همه پیدایش قدرت‌های نوظهور در عرصه جهان، سیاست‌گذاری و نحوه تصمیم‌گیری کشورها در تنظیم مناسبات خارجی خود را بیش از پیش پیچیده کرده است. فرایند جهانی‌سازی که از دو، سه دهه پیش شرایط جدیدی را در جهان رقم زده، صرف‌نظر از چگونگی فهم یا تعریف آن، تأثیراتی غیرقابل اجتناب بر دوش سیاست خارجی تمام کشورها، بزرگ یا کوچک، توسعه‌یافته یا درحال‌توسعه گذاشته است. وفق

قانون اساسی به‌عنوان سند بالادستی، سیاست خارجی کشور «نه شرقی، نه غربی» است. عبارتی منبعث از دوره جنگ سرد که پس از شکست آلمان نازی در ادبیات سیاسی جهان شکل گرفت و بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی به خط پایان رسید. احتمالاً مقصود تدوین‌کنندگان قانون اساسی از به‌کارگیری این عبارت برخاسته از شعارهای دوران انقلاب ارائه تعریفی جدید از مفهوم «موازنه منفی» در سیاست خارجی بود. واضح موازنه منفی در ایران زنده‌باد دکتر محمد مصدق و در عرصه بین‌المللی نیز به «نهضت عدم‌تعهد» اطلاق می‌شود که با همین رویکرد در سال ۱۹۶۱ بنا الهام از نهضت ملی‌شدن صنعت نفت در ایران بنیان گذاشته شد. ایران در بیش از چهار دهه گذشته در مناسبات خارجی متناسب با تحولات داخلی افت‌وخیزهای زیادی را در روابط با قدرت‌های مطرح جهان و منطقه و به‌ویژه همسایگان به خود دیده است. سیاست خارجی کشور در دهه اول، منبعث از همان رویکرد «نه شرقی - نه غربی» و منطبق با آن بود. این دوره که مقرر با سال‌های آخر حیات اتحاد جماهیر شوروی و یکی از دو ابرقدرت جهان بود، شرق و غرب در ائتلافی نانوخته در حمایت از رژیم عراق و مهاب «ایران انقلابی» همسو بودند. با پایان جنگ و تغییر مناسبات قدرت در کشور و غلبه یک جناح و یک تفکر سیاسی کشور دو اتفاق قطب‌نمای سیاست نه شرقی و نه غربی را عوض کرد: اول، بزرگ‌نمایی خطر غرب و بدبینی افراطی به سازمان‌های بین‌المللی و دیگر، سنگین‌شدن وزنه روابط خارجی کشور در مناسبات با شرق. مورد اخیر در عرصه عمل و در چند سال اخیر چنان پررنگ شد که دیگر نباید آن را فقط یک «نگاه» دانست. این «انتخاب» البته، نه براساس اولویت و ترجیح منافع ملی، بلکه «اجبار» برای برون‌رفت از بحران‌های بیشتر است. موضوعی که همچنان مورد اختلاف استادان حوزه علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و بدنه کارشناسی از یک سو و مدیریت سیاسی کشور از سوی دیگر است.

ادامه در صفحه ۴

روایت ضرغامی از صداوسیما، احمدی‌نژاد و انتخابات آمریکا

تجربه بایدن از اعتراضات ۸۸

صفحه ۲

واکنش قالبیاف به حاشیه‌های سفر به روسیه
غرب‌گراها نمی‌خواهند رابطه ما با روسیه خوب باشد

ظریف: به مجلس گفته بودیم امکان ملاقات با پوتین نیست

صفحه ۲

یادداشت

راه‌های جبران خسارت بدنی (فوت) ناشی از کرونا

شیرزاد حیدری شهباز
وکیل دادگستری

تشکیل این‌گونه صندوق‌ها که بعداً اندیشه تشکیل شرکت‌های بیمه را به همراه داشت، به اندازه قدمت زندگی اجتماعی بشر است و در همه جوامع وجود داشته است. در حقوق اسلام و در قانون مجازات اسلامی نهاد «بیت‌المال» و «عاقله» بر همین مبنا استوار است و نهاد «التکافل» که در قوانین برخی از کشورهای اسلامی پیش‌بینی شده، مبتنی بر این اندیشه و تعاون اجتماعی در جبران جمعی خسارات است تا زبانی بدون جبران باقی نماند و جامعه فقر و آسیب کمتری را شاهد باشد.

در این‌گونه موارد، لازمه جبران خسارت ضرورتاً وجود مسئولیت مدنی یا اثبات مسئولیت مدنی مسبب ضرر و تعیین دقیق و مشخص عامل زیان می‌پوشانند. در نتیجه با کمک دولت و همیاری مردم، معمولاً خسارت بدنی زیان‌دیدگان و هزینه‌های معالجه و درمان ناشی از حوادث غیرقابل پیش‌بینی، از محل منابع صندوق‌های جمعی و عمومی جبران می‌شود که می‌توان آن را «صندوق تعاون اجتماعی» نامید. پیشینه

ادامه در صفحه ۲

حرف اول

راه و بیراهه توسعه سیستان و بلوچستان

امیر نامینی

استان که مشتمل بر طیفی از محرومیت‌زدایی تا استقرار فعالیت‌های مقیاس ملی و فراملی است؛ ۲) تعدد و تفرق دستگاه‌ها و نهادهای متولی و دست‌اندرکار در سطوح مختلف ملی تا محلی و ۳) نداشتن یک نقشه راه توسعه مورد اجماع. از همین رو، اقدامات گسترده ولی متفرق و پراکنده‌ای که در دهه‌های اخیر از سوی نهادهای دولتی و غیردولتی در حوزه‌های مختلف (تأمین آب، برق، مدرسه‌سازی، ساخت مراکز درمانی و...) انجام شده است، جز تسکین موقت برخی دردها و آلام مردم، نتوانسته سیمای فقر و محرومیت را از چهره این استان بزداید.

دومینوی خطاهای سیاست‌گذاری که با بدفهمی مسئله سیستان و بلوچستان آغاز شده و در ادامه برای چندین دهه از یک سو با غفلت تاریخی از فرآوری مزیت رقابتی این استان (موقعیت ممتاز منطقه‌ای) متناسب با اقتضانات زمانی و تکنولوژیکی و از سوی دیگر استمرار موازی‌کاری‌ها و اغتشاش عملکردی نهادهای مختلف ذی‌مدخل در فقدان نقشه راه توسعه مورد اجماع مواجه بوده، سبب شده است عملاً مهم‌ترین و برجسته‌ترین مؤلفه توسعه‌آفرین این منطقه (موقعیت ممتاز منطقه‌ای)، به دلیل سرمایه‌گذاری رقیب منطقه‌ای و فرامغفقت‌های (عمان، پاکستان، چین، امارات متحده عربی و...) زائل شده و متعاقب آن بسیاری دیگر از فرصت‌های توسعه (اعم از گردشگری، کشاورزی گرمسیری و ارائه خدمات ممتاز و برتر) نتوانند منجر به شکوفایی و تکامل شود. در سال‌های اخیر، اقدامات و تلاش‌های متعددی از قبیل استقرار نیروی دریایی ارتش در سواحل مکران (اوایل دهه ۱۳۸۰)، تعریف طرح ویژه توسعه و عمران مکران (اوایل دهه ۱۳۹۰)، استقرار صنایع انرژی‌بر در سواحل مکران (اواسط دهه ۱۳۹۰)، قانونی کردن تأسیس سازمان توسعه سواحل مکران (مطابق با ماده ۶۸ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه در سال ۱۳۹۶) و لحاظ «توسعه سواحل مکران» به‌عنوان یکی از شش موضوع خاص برنامه ششم توسعه، در دستور کار نظام برنامه‌ریزی بوده و متعاقب آن اقدامات و سرمایه‌گذاری‌های متعددی به‌ویژه در بخش جنوبی استان (سواحل مکران) در راستای تحریک توسعه و سرریز آن به پس‌کرانه‌ها مورد توجه قرار گرفته است.

ادامه در صفحه ۹

شرق

روزنامه

روزنامه «شرق» در راستای تداوم زنجیره فعالیت‌های فرهنگی و انتشاراتی خود در نظر دارد در سال جاری سررسید جامع ۱۴۰۰ را با نام «سررسید قرن» منتشر کند. سررسید «قرن» مجموعه‌ای محتوای محور از تمامی رویدادهای مناسبتی فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، هنری و اجتماعی خواهد بود که مشابه آن در هیچ سررسیدی وجود نخواهد داشت. تیم تولید محتوای «شرق» با چند ماه کار پژوهشی، مجموعه‌ای از مناسبت‌های ملی-تاریخی-بین‌المللی را با تفکیک مناسبت‌های شمس/امیلادی/قمری تدارک دیده‌اند که مجموعه این کار پژوهشی در سررسید قرن به همراه تصاویر چهره‌ها منتشر خواهد شد. همچنین در سررسید ۱۴۰۰ به بهانه پایان قرن شمس و ورود به قرن تازه، مجموعه‌ای از صد عکس-رویداد مهم قرن به همراه شرح آن منتشر خواهد شد که به نظر می‌رسد این مجموعه برای روزنامه‌نگاران، پژوهشگران و مدیران واجد ارزش کاربردی-آرشیوی باشد. اطلاعات مراکز فرهنگی شامل سینماها، تئاترها، گالری‌ها و... در تهران و شهرستان‌ها نیز در این سررسید در دسترس خواهد بود.

قابل توجه هنرمندان نویسندگان، روزنامه‌نگاران مدیران و مخاطبان فرهیخته روزنامه شرق

درج آگهی و اسپانسرینگ

۸۶۰۳۶۱۱۹

سفارش و پیش‌خرید

۸۸۹۰۳۵۴۸

راه و بیراهه توسعه سیستان و بلوچستان

روایت‌های موجود درباره مسئله سیستان و بلوچستان با دو عارضه مواجه است؛ اول آنکه در تبیین علل عقب‌افتادگی و توسعه‌نیافتگی، غالباً معطوف به «معلول‌ها» بوده و نتوانسته یا نخواست به درستی «علت‌ها» یا به عبارت بهتر «علت‌العلل‌ها» را نشان دهد و دوم آنکه در تصویرسازی قابلیت‌های توسعه استان، به‌طور مبالغه‌آمیزی به تنوع و تعدد منابع، مزایا و فرصت‌های توسعه اشاره شده است. روایت‌هایی که در شق نخست تنها به پوسته مسائل و مشکلات ازجمله ضعف جدی امکانات و خدمات اولیه مورد نیاز مردم، بی‌کاری گسترده، قاچاق، مواد مخدر، تنش آبی شدید و... پرداخته و در شق دوم نیز دنبال شیرین‌کردن دهن با حلواحلواکفتن هستند!

به‌طورکلی این را که چرا با وجود تاکیدات و اقدامات درخور توجه مقامات و مسئولان، این استان هنوز نتوانسته از تله محرومیت و دور باطل توسعه‌نیافتگی خارج شود، باید در علت‌العلل زیر جست‌وجو کرد: ۱) تغافل‌ها و تغلل‌های صورت گرفته در فرآوری موقعیت ممتاز منطقه‌ای استان که همواره پیشران آبادانی و رونق منطقه در دوره‌های پیشین بوده است؛ ۲) عقب‌ماندگی تکنولوژیکی کشور و کمبود سرمایه و منابع مالی مورد نیاز برای غلبه بر جبر جغرافیایی طبیعت (اعم از تأمین آب، ایجاد زیرساخت‌های بندری و ترانزیتی و جلوگیری از بیابان‌زایی) و نیز توسعه و تکمیل نظام هم‌پیوند زیرساخت‌ها با قلمروهای درونی و بیرونی کشور؛ ۳) برخی سوءتفاهم‌ها و شائبه‌های واکرایی مرتبط با تمایزات اجتماعی- فرهنگی منطقه یا بیکره واحد سرزمینی؛ ۴) عدم تنظیم و ترمیم روابط سیاست خارجی بر بنیان اقتضانات توسعه اقتصادی و تأمین منافع ملی و محلی و ۵) ضعف نظام نخبگی و کمبود نیروی انسانی ماهر، متخصص و توسعه‌گرا. از همین رو متأثر از عدم چاره‌جویی برای این علل بنیادین، بسیاری از ایده‌ها و دورخیزهای توسعه استان عقیم مانده است.

ب) خطای سیاست‌گذاری: متأثر از خطای بدفهمی مسئله سیستان و بلوچستان و تمرکز بر مقابله با «معلول‌ها» در چند دهه اخیر، سه خطای سیاست‌گذاری زیر در این استان رخ داده است: ۱) سردرگمی و اوجاج تصمیم‌گیری درباره تعیین ارجحیت استراتژی توسعه

هرچند سیستان و بلوچستان یکی از «محروم‌ترین» استان‌های کشور است، درعین حال یکی از «مستعدترین» استان‌های کشور نیز به‌شمار می‌رود؛ استانی که «ویروس شهر سوخته»، برعکس ویروس کرونا، این بار به خاطر رعایت فاصله (از قلمروهای درونی کشور، تعامل سازنده با همسایگان، توسعه دریاپایه، امنیت بالنده، توافق عمومی و...) در حال سرایت به سراسر آن است؛ سوختنی بدون آتش!

از عمر نظام برنامه‌ریزی در ایران بیش از هفت دهه گذشته، اما چیزی حدود دو دهه است که مسئله توسعه سیستان و بلوچستان به یکی از موضوعات و محورهای اصلی استناد و برنامه‌های توسعه کشور تبدیل شده و دستگاه‌های مختلف دولتی، نظامی و نهادهای عمومی، هریک به فراخور مأموریت‌ها و مسئولیت‌های اجتماعی خویش، در راستای آبادانی استان، خروج از دور باطل توسعه‌نیافتگی (فقدان امنیت، فقدان زیرساخت، عدم توسعه) و زدودن سیمای آشکار فقر از استان، اقدامات متعددی صورت داده‌اند. بااین‌حال با وجود همه اقدامات انجام‌شده، به‌جز در مرکز استان، هنوز بخش‌هایی از گستره این استان پهناور ده‌ها و کیلومترها با مناطق دیگر کشور فاصله دارد. واقعیتی که می‌توان آن را در قالب «خطای بدفهمی مسئله» و «خطای سیاست‌گذاری» در سیستان و بلوچستان بهتر توضیح داد.

الف) خطای بدفهمی مسئله: واقعیت آن است که مسئله سیستان و بلوچستان هنوز به‌درستی تعریف نشده و مورد فهم و اجماع قرار نگرفته است. از یک سو رنگ رخسار محیط حکایت از حال نزار استان و عمق محرومیت‌های گسترده و فقر چندبعدی آن دارد و از سوی دیگر، شعارهای پرطمطراق و تصویرسازی‌های بلندپروازانه ارائه‌شده از آمادگی استان برای استقرار نقش‌های ملی و فراملی در آینده‌ای نزدیک خبر می‌دهد؛ نامعادله‌ای که تعدد متغیرهای آن، حل آن را از روش‌های معمول ناممکن کرده است.

ادامه در صفحه ۹

ضمیمه رایگان امروز روزنامه شرق

ویژه استان فارس

از روزنامه‌فروشی‌ها بخواهید

جناب آقای دکتر محمد رضا مسجدی

جناب آقای فرهاد مسجدی، جناب آقای احمد مسجدی

مصیبت درگذشت ناباورانه نوید دوست داشتنی را به شما و خانواده محترم تسلیت می‌گوییم. خدای بزرگ روح نوید عزیز را غریق رحمت و شادی کند.

سیدشهاب‌الدین طباطبایی - سیدعلی طباطبایی